

Gieysztor, Aleksander

Międzynarodowy Komitet Nauk Historycznych

Przegląd Historyczny Zeszyt dodatkowy, 482-483

1948

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Ludwik XIII, Ludwik XIV, Turenne. Są to portrety, listy, stroje i broń, znalazł się tu m. in. sławny amulet Wallensteina.

Wśród eksponatów nie ma poloników.

Niedostatkami wystawy jest jej dość słabe opracowanie graficzne, np. dwie schematyczne mapki Niemiec dają zwiedzającemu za mało. Wystawa wymaga od zwiedzających przygotowania fachowego, by w pełni z niej korzystali, w czym zresztą nie tyle objaśnienia, co wydany drukiem katalog znacznie pomaga.*) Zato dla historyka wystawa stanowi niezwykle cenny pokaz najważniejszych dokumentów epoki, zgromadzonych z wielu, czasem trudno dostępnych archiwów i bibliotek europejskich. Można mieć nadzieję, że obchód rocznicy nie skończy się na wystawie, ale ukazą się też prace posuwające naprzód naszą znajomość tego przełomowego okresu.

A. W.

MIĘDZYNARODOWY KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH ukonstytuował się, jak wiadomo ze sprawozdań delegata do spraw międzynarodowych PTH. (por. Kw. Hist. 1948), w sposób następujący:

Prezes: prof. Hans Nabholz, prof. hon. uniwersytetu w Zürichu, wiceprezesi: Robert Fawtier, membre de l'Institut, prezes francuskiego komitetu nauk historycznych i Sir Charles Webster, prof. London School of Economics; skarbnik: dr Anton Largialér, prof. uniw. w Zürichu i dyrektor Archiwum Państwowego; sekretarz generalny: Charles Morazé, directeur d'études w Ecole des Hautes Etudes; członkowie: Axel Linwald, dyrektor archiwów duńskich, Donald McKay, prof. uniwersytetu Harvard, Cambridge Mass., Karol Stloukal, prof. uniw. w Pradze; radcy: Halvdan Koht, b. minister, Waldo G. Leland, Siedziba Komitetu mieści się w Paryżu, Ve, 123 bd Saint - Michel.

Członkami Komitetu, którzy odnowili swój zapis, są obecnie następujące kraje: Algeria — Tunis, Argentyna (prof. dr Claudio Sanchez Albornoz), Austria (prof. dr Leo Santifaller), Belgia (prof. Van Kalken), Brazylia, Bułgaria, Chiny, Czechosłowacja, Chile, Dania, Ekwador, Egipt, Finlandia, Francja, Grecja Hiszpania (D. Menendez Pidal) Holandia, Irlandia Jugosławia, Luxemburg, Mexico Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Szwecja (prof. Nils Ahnlund), Szwajcaria, Turcja, Stany Zjednoczone A. P., Urugwaj, Włochy, Wielka Brytania, Indie-Pakistan Kanada, Węgry (prof. dr F. Eckhardt),

Nie są członkami Komitetu: Australia, Albania, Guatemala Iran, Liechtenstein, Monaco, Palestyna, Południowa Afryka, Syria, Watykan, i Abisynia.

Na czele Komisji bibliograficznej Komitetu stoi P. Caron (Francja) jednym z członków jest dr J. Baumgart z Krakowa. Wszystkie kraje współpracujące w *International Bibliography of Historical Sciences* już nadesłany materiał bibliograficzny za r. 1947. Prace redakcyjne wdrożono, tom ten pójdzie do druku zapewne w Belgii. Komisja korzysta z osobnej dotacji UNESCO.

Komisja listy dyplomatów w dobie nowożytnej pod przewodnictwem L. Santifallera z Wiednia pracę podjęła, tom II wydawnictwa jest w przygotowaniu. Ukaże się nakładem firmy Holzhausen w Wiedniu w nakładzie 1000 egz.

Bibliografia *mélanges* (ksiąg zbiorowych i tp.) miała swoją redakcję w Warszawie w osobie H. Bachulskiej. Materiały zabrane przez Niemców zostały odnalezione w 22 skrzyniach wagi łącznej 70 kg w Staatsbibliothek w Berlinie. Poniawez prof. Sven Dahlgren z Kopenhagi uchylił się od przewodniczenia komisji wydawniczej, zaproponowano je V. Willersowi w Sztokholmie, dokąd wysłano z Berlina cały materiał. Komisja wydawnicza pośród swoich członków liczy prof. J. Dąbrowskiego z Krakowa. Biuletyn Komitetu został zawieszony aż do odwołania.

*) La Paix de Westphalie 1648. Les traités de Münster, la Guerre de Trente Ans. la réunion à la France de l'Alsace et des trois évêchés. Préface de CHARLES BRAIBAUT. Paris 1948, 141 pp. 15 pl.

Inne komisje zwolna reaktywują się (ikonograficzna; wielkich podróży i odkryć geograficznych; historii prasy — pod przew. G. Bourgin — straciła w czasie wojny materiały; skrótów; numizmatyczna historii wojskowości) jeszcze inne nie znajdują inicjatorów swej odbudowy (demografii historycznej; oświeconego absolutyzmu; archiwów watykańskich; historii bałtyckiej; ruchów społecznych). Kilka komisji przekształciło się w osobne stowarzyszenia międzynarodowe lub francuskie z udziałem zagranicznych (historii literatury porównawczej, historii nauk, historii Dalekiego Wschodu).

Prace sekretariatu generalnego obejmowały poza koordynacją prac Komitetu i Zgromadzenia Walnego (przewidzianego w r. 1950) zbieranie odpowiedzi na ankietę o losach nauki historycznej w czasie wojny na podstawie rozesłanego kwestionariusza (jak dotąd mało odpowiedzi) oraz kontaktu z UNESCO, w szczególności z nowo utworzonym ciałem, Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines. Na posiedzeniu prezydium w Kopenhadze 9 i 10 października 1948 r. Ch. Morazé złożył sprawozdanie z VII Kongresu historyków polskich wraz z wnioskiem, przyjętym jednogłośnie, o przyjscie z pomocą międzynarodową w odbudowie nauki historycznej w Polsce.

Na tymże posiedzeniu przedyskutowano sprawę organizacji IX kongresu nauk historycznych w Paryżu w ostatnim tygodniu sierpnia i pierwszym września 1950 roku. Według projektu złożonego przez Rob. Fawtier obrady będą toczyć się w nast. sekcjach: I antropologii [wg terminologii francuskiej] i demografii historycznej, II historii prądów ideowych, III historii gospodarczej, IV historii społecznej, V historii kultury, VI faktów politycznych, VII historii ustroju. Nadto przewiduje się osobne sekcje poświęcone niektórym zagadnieniom, jak dziejom krucjat, wojen i wojskowości, naukom pomocniczym historii, metodologii historii. Każda sekcja otrzyma referenta generalnego, który przygotowuje do druku na 3 miesiące przed kongresem referat obejmujący stan badań, postulaty badawcze, ew. postawienie wybranego zagadnienia. Prawdopodobnie zostaną też powołani koreferenci. Referaty zgłoszone na kongres powinny być ogólniejszego znaczenia, o ich dopuszczeniu decyduje Komitet. Księga referatów będzie drukowana we Francji w 5 językach kongresów historycznych. Jako granicę chronologiczną w treści referatów przyjęto r. 1938. Wpis uczestnika kongresu wynosić będzie równowartość 1000 fr. fr. z września 1948 r., przyczym komitety krajowe zostaną wezwane do poczynienia ułatwień paszportowych i kolejowych dla swoich członków. Osobna komisja złożona z 5 wiceprezesów kongresu będzie decydować w sprawach spornych w okresie zjazdu. Przewidziane jest uproszczenie strojów w czasie przyjęć oficjalnych. Zaproszenia do udziału w kongresie zostaną skierowane do komitetów krajowych, nad to Komitet Międzynarodowy może zapraszać indywidualnie. Gospodarzem kongresu jest komitet francuski z Rob. Fawtier na czele.

W ramach Kongresu odbędą się dwa posiedzenia Walnego Zgromadzenia Komitetu, m. in. w sprawie rewizji statutu. Najbliższe posiedzenie prezydium mieć będzie miejsce w czerwcu 1949 r. w Londynie.

A. Gieysztor

VII POWSZECHNY ZJAZD HISTORYKÓW POLSKICH WE WROCŁAWIU 19 — 22 WRZEŚNIA 1948 ROKU

Walne Zgromadzenie delegatów Polskiego Towarzystwa Historycznego 15-go czerwca 1947 r. w Krakowie postanowiło zwołać na rok 1948 — VII Powszechny Zjazd Historyków Polskich, pierwszy po przerwie wojennej. Charakter i program Zjazdu ustalono w dyskusjach Komitetu Organizacyjnego i uzgodnione z p. Ministrem Oświaty uproszonym na Protektora. Wybór miejsca — Wrocławia — i związanie terminu z setną rocznicą Wiosny Ludów wysunęło na czoło obrad dzieje Śląska i Wielkiego Pomorza oraz rewolucji 1848 r. Obu tym dziedzinom historycznym poświęcono odczyty na posiedzeniach plenarnych i osobne sekcje do dyskusji szczegółowych zagadnień. Następne sekcje przeznaczone innym najważniejszym zagadnieniom polskiej nauki historycznej: dziejom Słowiańszczyzny,